

KYSTSTIEN

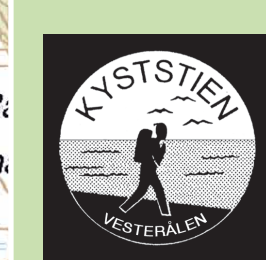
Stave – Bleik i Andøy

Tegnforklaring

- Tursti
- Parkeringsplass
- Rasteplass
- Rorbu/overnatting
- Severdighet
- Merket tursti
- Umerket turforslag
- Naturresevat
- Badeplass

Utarbeidet av Vesterålen friluftsråd i samarbeid med Andøy kommune og Nordland fylkeskommune

Tekst: Alf Oxem
Oversettelse: Tim Challman
Layout/Skiltproduksjon:
Trykkmann Skilt Design AS

- 1 Stave** Funn fra førkristen tid viser at gården var bosatt i jernalderen. Rester av kvernhus og kvernsteiner vitner om at man dyrket korn her.
- 2 Høyvika** Her bodde folk allerede i jernalderen. På 1800-tallet holdt fire familier til her. Rundt 1900 ble Høyvika fraflyttet.
- 3 Fangstgraver** Fra Baugtua til Måtind (408 m) passerer du fem fangstgroper. De ble anlagt for tre tusen år siden og var steinaldermenneskets metode for å fange villrein.
- 4 Bleiksmorenen** Den 2,5 km lange Bleiksmorenen er Norges eldste is-randmorene på land. Det kan tyde på at Bleik var isfri under siste istid for 10.000 år siden.
- 5 Bleiksvassdraget** Et lite vassdrag med laks, ørret og røye. Tilrettelagt for rullestolbrukere i Holmevatn og Bleiksvatn.
- 6 Bleiksøya** Har en av de største bestander av lunde-fugler i Vesterålen. I tillegg hekker skarv, krykkje, lomvi, alke og noen få havsvaler på øya.
- 7 Gårdshaugene** Funn har påvist spor av bosetting fra steinalderen for fem tusen år siden. Denne gårdshaugen ble trolig fraflyttet på slutten av vikingtida (ca 1050). Dagens landsby ligger på en yngre gårdshaug fra middelalderen, trolig bosatt på 1200-tallet.
- 8 Bleik** Den tette bostrukturen gjør stedet til én av få og unike landsbyer i Norge.
- 9 Bleikstranda** Gården Bleik har trolig fått sitt navn fra stranda; norrønske bleikr betyr hvit. Den 2,5 km lange Bleikstranda er Norges lengste hvite sandstrand.

Verdt å vite

Kyststien mellom Stave og Bleik har alternative veivalg (se kartet). Traseen er variert, men ikke tøffere enn at vanlige turgåere lett kan gjennomføre turen. Noen steder går vi helt i fjæra, andre plasser i høyden. Stiens høyeste punkt er 408 moh. I full lengde er den 9 km. Men man kan også gå inn midtveis fra bilvei og ta halve ruta.

Bosettinga på Bleik er unik. Etter 1850 ble myrene dyrket opp, men ingen bosatte seg der. Hus og uthus ble liggende som før, konsentrert i ei klynge på gården. Nye hus ble oppført i det samme tette mønster og før 1900 ble folketallet tredoblet. Dette gjør Bleik til en av få landsbyer i Norge.

Myrarealene strekker seg noen steder tvers over øya, bare ti meter over havnivå. Myrene

har i generasjoner vært utnyttet til brenntorv og som biotop for moltebærene. Myra har og vært brukt som strø i fjøsen, jordforbedring sammen med husdyrgjødsel og isolasjonsmateriale i murhus.

Moltebæra har gjennom generasjoner vært en kostelig, kostbar og verdifull ressurs, rik på C-vitamin og benzosyre. Derfor var den i gamle dager nesten betraktet som medisinsk sikringskost.

Flora: Langs strendene på vestsida av Andøya finnes en del vekstområder som domineres av reinrose, som ved Måtind. På de kalkholdige områdene finnes også arter som rødsildre, snøsilde, marinøkkel, bakkestjerne, teiebær og grønnkurle.

- 1 Stave** Archaeological discoveries from the pre-Christian era show that the area was inhabited during the Iron Age. Remains of a millhouse and millstones prove that grain was raised here.
- 2 Høyvika** People lived here already during the Iron Age. During the 1800s, there were four resident families here. Around 1900 Høyvika was depopulated.
- 3 Hunting pits** Between Baugtua and Måtind (408) you will pass five hunting pits. They were dug three thousand years ago and were Stone Age hunters' method of catching wild reindeer.
- 4 The Bleik moraine** The 2.5 km-long Bleik moraine is Norway's oldest ice-front moraine on land. This may suggest that Bleik was free of ice during the Last Ice Age some 10 000 years ago.
- 5 Bleik watercourse** A small watercourse containing salmon, trout and arctic char. Wheelchair user friendly at Holmevatn and Bleiksvatn.
- 6 Bleiksøya** has one of the largest colonies of puffins in the Vesterålen islands. In addition the island is the nesting ground for cormorants, kittiwakes, guillemots, auks and a few of the rarer northern gannet.
- 7 Farm mounds** Archaeological discoveries have revealed traces of settlement dating from five thousand years ago, during the Stone Age. This farm mound was probably a dwelling that was abandoned at the end of the Viking Era (about 1050). The village today is located on a more recent farm mound dating from the Middle Ages, probably inhabited during the 1200s.
- 8 Bleik village** The compact settlement pattern makes this village one of very few and unique rural urban communities in Norway.
- 9 Bleik Beach** Bleik was probably named after the nearby beach, from the Old Norse word bleikr meaning white. The 2.5 km-long Bleik Beach is Norway's longest white sandy beach.

Worthwhile facts

The Coastal Trail between Stave and Bleik has alternative routes (see map). The trail has varied terrain but is not difficult, and a normal hiker can easily manage this trek. In some places we will go all the way down to the shoreline; in others, we will be higher up in the terrain. The highest point of the trail is 408 metres above sea level. Full length of the trail: 9 km. It is possible, however, to drive half of the route and then do the second half on foot.

The settlement pattern at Bleik is unique. After 1850, the moors were cultivated for agriculture, but no one resided on the moors themselves. Homes and out-buildings remained concentrated in a cluster on the farms. New buildings were built in this same concentrated pattern, and by 1900, the population had tripled. This makes Bleik one of Norway's few rural urban communities.

The moors stretch across the island in some places, rising only ten metres above sea level. The moors have been used for generations as a source of peat fuel and as biotope for cloudberries. Peat has also been used as litter in barns, as a soil conditioner along with manure and as insulation in stone buildings.

Cloudberries for centuries have been a precious, expensive and valuable resource, rich in vitamin C and benzoic acid. It is for this reason that cloudberries in the old days were considered almost medicinal as part of the minimum diet.

Flora: On the beaches of the western side of Andøya there are areas of vegetation dominated by mountain avens, such as at Måtind. In the lime-rich areas there are also other species, such as purple saxifrage, alpine saxifrage, moonwort, blue fleabane, stone bramble and the frog orchid.